

NAD-ODRZE

сусідська карта

Надодже вже в 40-х роках у XIX столітті визначалося як «робітничий район» або «робітничо-ремісничий район». Архітектурна канва району складається переважно з довгих компактних рядів кам'яниць. Їх характерною рисою є фасади – багаті на орнаменти, а задні стіни не прикрашені жодним декором.

Важливим елементом ландшафту Надоджа є величезні двори, де колись були виробничі заклади, склади та центри з надання послуг.

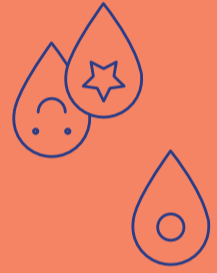
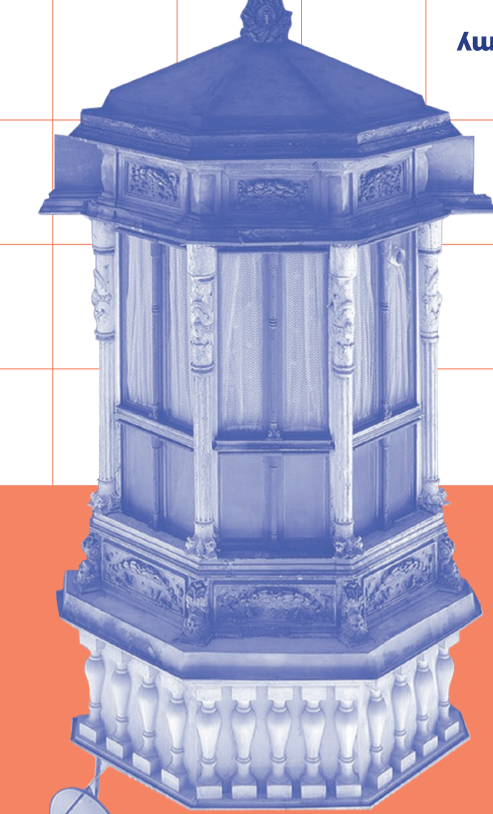
Під час війни район не зазнав значних руйнувань, що зробило його місцем проживання вроцлавських першопрохідців, які приїжджали потягами до залізничного вокзалу Надоджа, і таким чином воно почало функціонувати як центр міста, що відроджується. Саме в цьому районі розташовувалися адміністративні установи, відкривалися перші магазини та центри з надання послуг.

Довгий час Надодже вважалось небезпечною і занедбаною частиною Вроцлава. З 2004 року територія почала відновлюватися, а район щоразу стає гарнішим. Фасади кам'яниць знову набувають колишньої розкоші, будуються багато ресторанів, барів і кафе. Тут також багато ремісничих і художніх майстерень, а також закладів культури.

Одним із найпопулярніших місць серед мешканців та мешканок є (відновлена) площа Святого Мачея з парком другої половини XIX століття. Він був спроектований у наймоднішому на той час берлінському стилі, а його творець Ганс Людке був нагороджений відзнакою за створення найкращого планування міського парку.

NAD-ODRZE

сусідська карта

Sasiadujemy

Сусіди — це програма анімаційних та культурних заходів у житлових масивах Вроцлава, якими керує Зона культури Вроцлава. Протягом кількох років ми заохочуємо мешканців Клечкова, Брохова, Олбіна та Олавського передмістя знайомитися та будувати добросусідські стосунки. З 2021 року ми також включили Хуби, Ружанку та Гайовіце до наших заходів на подвір'ях. Ми постійно мандруємо закутками районів з міським гідом Шимоном Марашевським, який відіграє головну роль у двох сезонах серіалу під назвою «Розповіді з районів/ Orowieści z osiedli». Усі частини можна переглянути на веб-сайті, у Facebook та YouTube Strefa Kultury Wrocław.

У 2021 році ми також запросили мешканців Олавського передмістя, Олбіна, Клечкова, Брохова, Кшенжи, Надоджа, Швідницького передмістя та Грунвальдської площі до спільного створення з нами сусідських карт цих районів. Ніхто не знає стількі місцевих історій, як сусіди та сусідки, тому протягом кількох місяців ми збирали різноманітні історії про найцікавіші, найкрасивіші, а також найдивніші місця. Завдяки нашим спільним зусиллям тепер ви можете подивитися на 8 районів Вроцлава очима їх мешканців – почути спогади та сучасні історії, а також відкрити простори, яких більше немає.

Візьміть карту в руки і йдіть маршрутом своїх сусідів і сусідок! Пам'ятайте, що кожна карта доступна трьома мовами: польською, англійською та українською.

Бажаємо вдалий мандрівок оседлями!

Частина візуальних матеріалів походить із колекції Національного Цифрового Архіву

1

Я люблю цей будинок. **Нагадує мені казковий будиночок**. Він крихітний, зелений і дуже милий водночас. На даху ростуть різноманітні рослини. Там можна гарно сфотографуватися. У минулому ця будівля була кінцевою станцією вузкоколійної залізничної лінії Вроцлава Надодже / Wrocław Nadodrze – Шебніца / Trzebnica – Прушице / Prusice. **Fatma**

2

Тут розташований **ринок**, який працює щодня! На ньому Ви можете знайти все необхідне: овочі, фрукти, м'ясо. Там також є невеличка пекарня. Я люблю мандрувати вуличками, між навісами, проглядаючи продукти на прилавках. Це також одне з тих самих місць, де можна торгуватися з продавцями. **Fatma**

Ринок на Пташей / Ptasiej такий відокремлений. Ви проходите між кам'яницями, попереду розташований новий будинок, а позаду – ринок. Ні який, ні такий. Начебто Ви перенеслися у село – це мене завжди захоплює. Там навіть є одна пані з курями. Я завжди ходжу туди за яйцями, бо вони там дуже смачні. Там, я знаю, що купую – а купити там можна все, що завгодно! Овочі, фрукти, якийсь дивний непотріб – як, наприклад, запальничка. Все. **Oliwia**

3

Наш **ветеринар**, Вітек, дуже доброзичливий старший пан – один з найдешевших, але дуже хороших ветеринарів. Це не модне місце, воно старе, проте місцеве. Усі мешканці знають, що він там працює. Він спокійний, конкретний, не перебільшує – не лякає пацієнтів. Відчувається, що він знає, що робить. Він дуже досвідчений. **Fatma**

4

Це не будівля, а такий контейнер – **вагончик**. В ньому знаходиться заклад, де можна нагострити ножі. Ініціативу започаткував фонд «Food Think Tank Foundation». Спеціально на потреби місцевих. Це трошки дивно для мене місце, але досі існує, отож, як видно, воно потрібне! Я одного разу заносила туди ножі і була дуже задоволена обслуговуванням. Я обов'язково туди повернусь ще раз. **Fatma**

5

«**Брама до Надоджа / Brama do Nadodrza**» – великий стінопис, на якому зображена вулиця з кам'яницями по боках. Картина відображає атмосферу старого Надоджа. Того, яке було до модернізації. Стінопис намальований таким чином, що коли дивитися на нього, здається, що він є продовженням вулиці. **Fatma**

6

В околицях **placu Strzegomskiego** знаходиться бункер. Він перебуває в дуже поганому технічному стані. Дивлячись на нього, я згадую про часи війни. В середині знаходяться склади Національного музею. **Fatma**

7

Подвір'я нагадує повоєнний Берлін. Воно відоме своєю унікальністю, яка приваблювала Стівена Спілберга з фільмом, що отримав «Оскара», – «**Міст шпигунів**». Саме там відбулася зворушлива сцена бівніцтва Берлінської стіни, яка розділяла мешканців міста на понад 20 років. **Zygfryd**

8

8 січня 1967 року в цій лікарні помер актор **Збігнев Цибульський**. Його перевезли сюди після аварії на головному залізничному вокзалі Вроцлава. Аварія сталася в результаті невдалої спроби вскочити на ходу до потягу. Цибульський – ікона польської кіноіндустрії. Легенда. **Lech**

9

Тут я знайшла своє перше помешкання. Знімала із колежанкою цілу **квартиру (на першому поверсі)**. Вона мала 160 метрів і балкон. У той час у мене був закоханий студент Театральної школи. Нині він став відомим актором. Одного разу вночі він став під моїм балконом і почав співати якісь серенади. Він закричав: «Ізабелло, я тебе люблю! Прошу тебе, вийди на балкон! Моя Джулетто, я благаю тебе, вийди!» Він стояв внизу з букетом квітів, я спустилася до нього. Чи ми тоді цілувалися? Я не пам'ятаю. Потім були й інші пригоди. Я це дуже добре пам'ятаю, особливо в контексті фільмів, в яких він пізніше знявся. **Izabela**

10

У цих дворах завжди бракує **місць для паркування**. 20 років тому було ж так само. Якось я припаркувала машину на порожньому місці біля під'їзду. Вийшла з дітьми, а до мене підходить нервова сусідка, яка була схожа на маленький танк. Вона почала кричати на мене, що це не моє місце, а її. Я відповіла: «Я перепрошую, але ж Ви не маєте викупленого місця». Сусідка заявила, що це місце належало їй роками. І я повинна від'їхати, бо якщо ні, то сусіди допоможуть мені це зробити. Ну, і чоловіча, руки в боки, і почали повільно йти в мою сторону. Сусідка за ними. Бригада йде у наступ, а я не боюся. Починаю фотографувати. Чоголовіки кажуть: «Не робіть фото, бо ми зараз заберемо Ваш телефон». Я пояснюю, що мені потрібен доказ того, хто і що зробили зі мною і моєю машиною. Вони зупинилися і сказали сусідці: «Ця пані права – і питають мене, – Скільки часу Ви тут живете?» Я відповідаю: «Близько 7 років». «Ну, то ж вона наша». «Яка наша?! І я роками тут паркувалась, а вона ні...». «Але ж вона своя, вона живе тут, по сусідству». Сусідка так засмутилася, що зняла труси. Потім підняла спідницю вгору і... Тоді я її сфотографувала. Ця світлина є у мене дотепер. Хоча зараз ми вже дружимо. **Izabela**

11

Якось ввечері хтось увірвався до **похоронного бюро**. На виставці була гарна труна – дубова, її вкрали. Проте труну продати не так легко. Але злочини знали, де живе власник ломбарду. Тому вони вирішили, що підуть до нього додому, бо труна така гарна і він неодмінно візьме її. Вони занесли цю труну на п'ятий поверх. І постукали в двері. Господар їм відкрив. Потім оглянув труну. Власник ломбарду сказав: «Добре, я беру її!» Заплатив злодіям 50 злотих. Ті й пішли до магазину алкогольних напоїв. Після того, як вони отримали гроші за труну – зрозуміли, що насправді вона коштує значно більше – 2000 злотих. Тож вони повертаються до власника ломбарду. Стукають у двері. Двері відчиняються, і вони просять ще 50 злотих. Власник ломбарду відмовляється давати гроші. На жаль, між ними відбулася досить жорстка бійка. Злочді сильно побили власника ломбарду. Їм навіть здалося, що вони його вбили. Що робити з трупом? Вони покладали його до труни. Почали зносити її, але труна ж важка, а сусідка у покійного насторожлива. Вона почула звуки, відчинила двері і почала кричати: «Що ви тут робите?!» Злочді кинули труну. І втекли. Відкривається кришка, і з труни піднімається труп. Сусідка знепритомніла. Власник ломбарду викликав швидку допомогу до непристойної сусідки. Приїхала швидка допомога. Однак рятувальники не могли повірити в цю історію. Їх викликав труп з труни, яка лежала на четвертому поверсі, для сусідки, що знепритомніла, бо побачила воскреслий труп. **Izabela**

12

«The Guardian» заявили, що **кав'ярня морозива «Roma»** входить до двадцятки кращих кав'ярень в Європі. Тож нашу крихітну кав'ярню морозива на вулиці Ридгера порівняли з кав'ярнями морозива у Венеції, Римі чи Парижі. Її заснували два солдати – поляк та італієць. Донині морозиво виготовляється як мануфактура з використанням німецьких машин. Все виготовляється вручну. І має неймовірні смаки, наприклад, чорний кунжут, гарбуз, маковий торт. **Agnieszka**

13

Мозаїку «**Серце Надоджа / Serce Nadodrza**» створили люди, пов'язані з Надоджем. Вона складена із плиточок виготовлених вручну. На ній зображені обличчя, відбитки рук та інше. Я не відчуваю ніякої громадської єдності в районі, але, можливо, ця мозаїка показує, що я її просто не помічаю, а вона є і існує. **Oliwia**

14

It seems to me that these are some of the Мені здається, що це одні з найбільш творчих дворів на Надоджу. Там є стінопис із зображенням Фріди Кало, роботи Вінсента ван Гога. Це робота художників **Центру Культурної Дворової Анімації / Ośrodka Kulturalnej Animacji Podwórkowej**, який співпрацював з мешканцями. Довжина всієї **стіни із стінописами та графіті** становить 250 метрів. Це дуже цікаво, оскільки, з одного боку, це сучасний стінопис, а з іншого – вони є репродукціями картин. Ви також можете побачити портрети людей, які живуть у будинках поруч із цим двором. Також там є красиві керамічні елементи. **Oliwia**

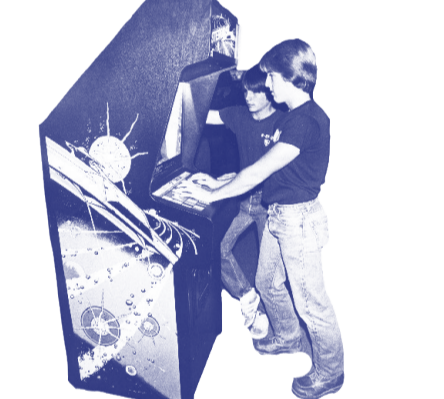

15

Станція **Вроцлав Надодже / Wrocław Nadodrze** була третім вокзалом у Вроцлаві. Колись там був великий синій неоновий напис, який було видно здалеку. Якщо б Ви стояли біля парку Сташіца, його було б добре видно. Цим маршрутом проїжджав потяг «Одра». Також їздили потяги з двоповерховими вагонами. Біля вокзалу – по той бік залізничних колій – також був величезний димар. Його підірвали у 2007 році. Багато людей подорожують потягом від станції Вроцлав – Надодже / Wrocław Nadodrze до Головного Вокзалу Вроцлава / Wrocław Główny, оскільки подорож між цими станціями займає від 11 до 13 хвилин. Хоча маршрут потяга позначений кільцевою дорогою через Міколаїв / Mikołajów. **Grzegorz**

У минулому, тобто у 90-х роках, в одному з приміщень з написом «Тепловий вузол / Wezeł Ciepły», який знаходився у підвалі вокзалу, була **ігрова кімнатка**. Мій шкільний товариш дуже часто бував там. А на поверхах були залізнична клініка та технікум (залізничний). **Witek**

На одній із платформ вокзалу була **будка з пивом**, куди приходив поет Рафал Воячек. **Mariusz**

16

Красиво збережений двір, прикрашений **гігантським площем**, що обрив 5-ти поверховий будиночок. Справжня пам'ятка природи, захована у чарівному дворі. **MH**

17

Я працювала на **Теплоелектростанції** близько 20 років. Коли зараз дивлюсь на неї, згадую, як я проходила кризь ворота підприємства і зустрічалася зі своїми колегами. Провела там гірші і кращі дні, які стали частиною мене. Щороку бачилися на зустрічах пенсіонерів, організованих нашим закладом. На жаль, через пандемію ця традиція перервалася. **Nadodrzanika**

NAD-ODRZE

сусідська карта

ГАСТРОНОМІЯ

- A** Wilk Syty
Trzebnicka 3/1UL
- B** Bar Mleczny Mewa
Drobnera 4
- C** Mango Mama Nadodrze
Jedności Narodowej 77
- D** cafe rozrusznik
Cybulskiego 15
- E** Tajfun
Cybulskiego 3/1a
- F** ZENKA Cafe
Breakfast & Brunch Restaurant
Dubois 41
- G** Nadodrze Cafe Resto Bar
Drobnera 26A
- H** Ogień Pizza Rzemieślnicza
Pomorska 39/1c
- I** Słodki Chłopak
Łokietka 3
- J** Piekarnia Złoto Nadodrza
Pobożnego 20
- K** Food Think Tank
Łokietka 6
- L** Bistro Narożnik
Rydygiera 30
- M** Powoli
Rydygiera 25/27
- N** Pomiedzy cafe&bistro
Dubois 2
- O** Green Bus
Dubois 2/1C
- P** Bar Jak u Mamy
Łokietka 6
- Q** YuME Sushi
Pomorska 40
- R** Bar Orientalny Minh Anh
Drobnera 6
- S** Tacos Locos
Cybulskiego 1
- T** Hardcore Muffins
Jedności Narodowej 62/1A
- U** Pociąg do wina
Słowiańska 12
- V** Cukiernia on zmywa
Chrobrego 26
- W** Łaskotki Cookie Dough Bar
Dubois 6/2
- X** Pizza Pany
Cybulskiego, wejście od Drobnera 1a
- Y** TATIN Bistro – Cafeteria
plac Strzelecki 24
- Z** Cafe Równik
Jedności Narodowej 47

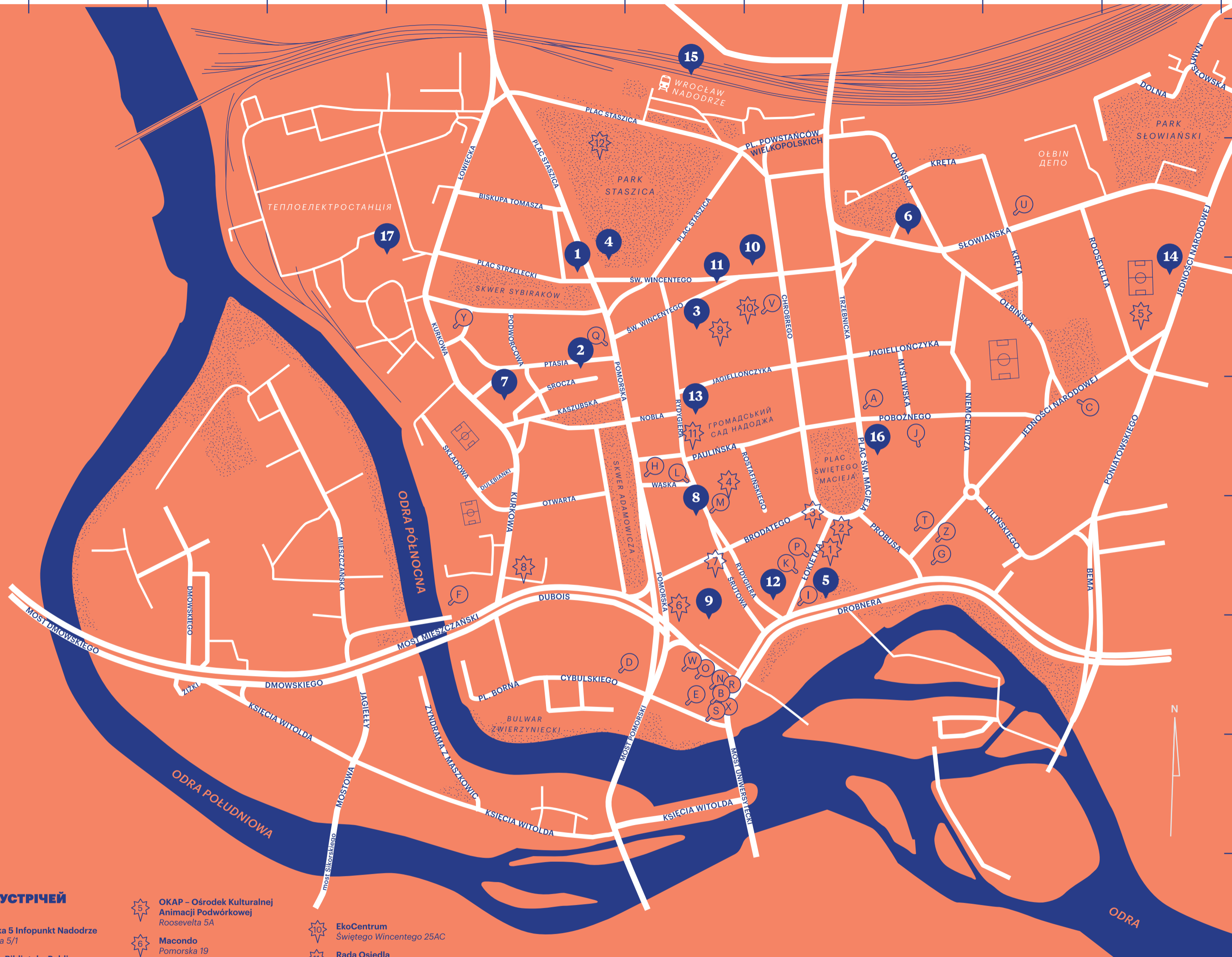
МІСЦЯ ЗУСТРІЧЕЙ

- 5** Łokietka 5 Infopunkt Nadodrze
Łokietka 5/1
- 2** Miejska Biblioteka Publiczna
Filia nr 27
Łokietka 13
- 3** Klub pod Kolumnami
pl. Świętego Macieja 21
- 4** HART hotel&art
Rydygiera 25a

- 5** OKAP – Ośrodek Kulturalnej
Animacji Podwórkowej
Roosevelta 5A
- 6** Macondo
Pomorska 19
- 7** Bazar Miejski
Brodatego 11
- 8** CRZ „Krzywy Komin”
Dubois 33-35a
- 9** Kontury Kultury
Jagiellończyka 10A

- 10** EkoCentrum
Świętego Wincentego 25AC
- 11** Rada Osiedla
Rydygiera 43
- 12** Kontener ESK
park Staszica

 зелена територія

100 m